

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΟΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ ΚΑΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ
ΝΟΜΙΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΟΥ ΚΡΑΤΟΥΣ

Αριθμός Γνωμοδοτήσεως 563/2005

ΤΟΥ ΝΟΜΙΚΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ ΤΟΥ ΚΡΑΤΟΥΣ
ΟΛΟΜΕΛΕΙΑΣ
Συνεδρίαση της 25^{ης} Νοεμβρίου 2005

Σύνθεση:

- Πρόεδρος** : Κωνσταντίνος Μπακάλης, Πρόεδρος Ν.Σ.Κ.
- Αντιπρόεδροι** : Κων/νος Βολτής, Γεώργιος Πουλάκος, Γρηγόριος Κρόμπας, Ιωάννης Πράσιнос, Σπυρίδων Σκουτέρης.
- Νομικοί Σύμβουλοι** : Πασχάλης Κισσούδης, Θεόδωρος Ρεντζεπέρης, Νικόλαος Κασιμπας, Χρήστος Θωμόπουλος, Βλάσιος Ασημακόπουλος, Δημήτριος Παπαγεωργόπουλος, Ευάγγελος Τριτάς, Σπυρίδων Δελλαπόρτας, Φωκίων Γεωργακόπουλος, Δημήτριος Αναστασόπουλος, Κρίτων Μανωλής, Βλάσιος Βούκαλης, Παναγιώτης Κιούσης, Βασίλειος Σουλιώτης, Χριστόδουλος Μπότσιος, Ιωάννης Τριάντος, Μιχαήλ Απέσσος, Πέτρος Τριανταφυλλίδης, Αλέξανδρος Καραγιάννης, Ηλίας Δροσογιάννης, Ιωάννης Διονυσόπουλος, Χρυσαφούλα Αυγερινού, Ιωάννα Καραγιαννοπούλου, Ανδρέας Χαρλαύτης, Αντώνιος Κλαδιάς, Στέφανος Δέτσης, Μεταξία Ανδροβιτσανέα, Νικόλαος Μουδάτσος, Ασημίνα Ροδοκάλη.
- Εισηγητής** : Πασχάλης Κισσούδης
- Ερώτημα Αρ.:** ΔΙΑΔΠ/ 20567/18.10.2005 του Υπουργείου ΕΣ.Δ.Δ.Α./ Διεύθυνσης Απλούστευσης Διαδικασιών και Παραγωγικότητας.
- Περίληψη ερωτήματος:** Αν πρόσωπα εφοδιασμένα με γενικό ή ειδικό πληρεξούσιο μπορούν να συμπληρώνουν και να υπογράφουν για λογαριασμό τρίτων υπεύθυνες δηλώσεις του άρθρου 8 του Ν.1599/1986.

Επί του ως άνω ερωτήματος, με το οποίο από την αρμοδία υπηρεσία ζητείται η επανεξέταση του θέματος, για το οποίο έχουν εκδοθεί οι γνωμοδοτήσεις υπ'αρ. 461/1984, ατομική των τότε Ν.Υ.Δ., και συγκεκριμένως της Νομικής Διευθύνσεως του Υπουργείου Μεταφορών – Επικοινωνιών και υπ'αρ. 639/1991 του Δ' Τμήματος του Ν.Σ.Κ., (που έχουν γίνει αποδεκτές από τη Διοίκηση), λόγω παρελεύσεως ικανού χρόνου από την έκδοσή τους και λόγω της κατά τα τελευταία έτη καταβολής προσπάθειών για την απλούστευση των διαδικασιών και την καλύτερη εξυπηρέτηση των πολιτών και των επιχειρήσεων, ως και λόγω του γενικότερου ενδιαφέροντος, το Ν.Σ.Κ. εν Ολομελεία γνωμοδότησε ως ακολούθως:

I. 1. Στο Νόμο 1599/1986 «Σχέσεις Κράτους-Πολίτη, καθιέρωση νέου τύπου δελτίου ταυτότητας και άλλες διατάξεις» (ΦΕΚ. Α' 75) ορίζονται, μεταξύ άλλων, τα εξής: Άρθρο 8. Υπεύθυνη δήλωση. 1. Γεγονότα ή στοιχεία που δεν αποδεικνύονται με το δελτίο ταυτότητας ή τα αντίστοιχα έγγραφα του άρθρ. 6, μπορεί ν' αποδεικνύονται ενώπιον κάθε αρχής ή υπηρεσίας του δημόσιου τομέα με υπεύθυνη δήλωση του ενδιαφερομένου που συντάσσεται σε ειδικό σφραγιστό χαρτί αξίας 100 δραχμών. 2. Ο τύπος και το περιεχόμενο της υπεύθυνης δήλωσης, καθώς και κάθε άλλη αναγκαία λεπτομέρεια καθορίζονται με κοινή απόφαση του Υπουργού Προεδρίας της Κυβέρνησης και Οικονομικών. 3. Στοιχεία του δελτίου ταυτότητας που τυχόν έχουν μεταβληθεί δηλώνονται υποχρεωτικά με υπεύθυνη δήλωση της παρ.2 του άρθρου αυτού. Με ίδια δήλωση μπορεί να αποδεικνύονται τα νέα στοιχεία, καθώς και το επάγγελμα και η διεύθυνση κατοικίας. 4. Οι υπηρεσίες του δημόσιου τομέα στις οποίες υποβάλλεται υπεύθυνη δήλωση μπορούν να ελέγξουν την ακρίβειά της με διασταύρωσή της με το αρχείο άλλων υπηρεσιών. 5. Ειδικές διατάξεις που καθορίζουν υποχρεωτική απόδειξη με ορισμένο τρόπο εξακολουθούν να ισχύουν μέχρις ότου εκδοθούν οι αποφάσεις κατά την παρ. 1 του άρθρ.10.»

Σημειώνεται ότι με το άρθρο 2 παρ.2 της Πράξεως Νομοθετικού Περιεχομένου της 21.12.2001 (ΦΕΚ. Α' 288) καταργήθηκε η υποχρέωση υποβολής της υπεύθυνης δηλώσεως σε σφραγιστό χαρτί, η οποία (δήλωση) πλέον με βάση την διάταξη αυτή,

μπορεί να συντάσσεται και σε απλό χαρτί. Επίσης σημειώνεται ότι τα, κατά το άρθρο 6 του ίδιου νόμου, στο οποίο παραπέμπει το άρθρο 8, αντίστοιχα του δελτίου ταυτότητας έγγραφα είναι για μεν τους Έλληνες πολίτες, τα δελτία ταυτότητας που έχουν εκδοθεί βάσει του Ν.Δ. 127/1969, το διαβατήριο, η προσωρινή βεβαίωση των αρμοδίων αρχών ότι έχουν κατατεθεί δικαιολογητικά για έκδοση Δ.Τ., για δε τους αλλοδαπούς το διαβατήριό τους ή άλλο έγγραφο με το οποίο επιτρέπεται η είσοδος στη χώρα, ως και η άδεια παραμονής τους στην Ελλάδα. Άρθρο 10. Περιορισμός των δικαιολογητικών. «1. Πιστοποιητικά ή άλλα δικαιολογητικά που απαιτούνται από τις κείμενες διατάξεις για την διεκπεραίωση υποθέσεων των πολιτών από τις υπηρεσίες του δημόσιου τομέα, περιορίζονται στα απολύτως απαραίτητα με αποφάσεις του Υπουργού Προεδρίας της Κυβέρνησης και του κατά περίπτωση αρμόδιου υπουργού που δημοσιεύονται στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως. Με τις ίδιες αποφάσεις ορίζονται ποια από τα πιστοποιητικά, δικαιολογητικά κλπ που διατηρούνται δεν μπορούν να αντικατασταθούν με την υπεύθυνη δήλωση του άρθρου 8. Για τα νομικά πρόσωπα του δημόσιου τομέα οι αποφάσεις εκδίδονται μετά από γνώμη του αρμόδιου νομικού προσώπου. 2.....». Άρθρο 22, όπως η παράγρ. 6 αυτού αντικαταστάθηκε με το άρθρο 2 παρ.13 του Ν. 2479/1997 και το τελευταίο εδάφιο αυτής προστέθηκε με το άρθρο 20 παρ.6 του Ν. 2521/1997. «1...2...3...4...5...6. Όποιος εν γνώσει του δηλώνει ψευδή γεγονότα ή αρνείται ή αποκρύπτει τα αληθινά με έγγραφη υπεύθυνη δήλωση του άρθρου 8 τιμωρείται με φυλάκιση τουλάχιστον τριών μηνών. Εάν ο υπαίτιος των πράξεων αυτών σκόπευε να προσπορίσει στον εαυτό του ή σε άλλον περιουσιακό όφελος, βλάπτοντας τρίτον ή σκόπευε να βλάψει άλλον, τιμωρείται με κάθειρξη μέχρι 10 ετών, εάν το όφελος ή η βλάβη υπερβαίνουν το ποσό των 25.000.000 δραχμών. Σε περίπτωση ανάκλησης της υπεύθυνης δήλωσής του εφαρμόζονται οι διατάξεις της παρ.2 του άρθρου 227 του Ποινικού Κώδικα. Αρμόδιο για την εκδίκαση της ανωτέρω κακουργηματικής πράξεως είναι το Τριμελές Εφετείο. 7. Υπάλληλος που εν γνώσει του παραλείπει την άμεση καταμήνυση ψευδούς ή αναληθούς δήλωσης του άρθρου 8 τιμωρείται με φυλάκιση τουλάχιστον έξι μηνών.».

2. Στον Α.Κ. και ειδικότερα στο άρθρο 211 ορίζεται ότι: «Δήλωση βούλησης από κάποιον (αντιπρόσωπο) στο όνομα άλλου (αντιπροσωπευομένου) μέσα στα όρια της εξουσίας αντιπροσώπευσης ενεργεί αμέσως υπέρ και κατά του αντιπροσωπευομένου. Το αποτέλεσμα αυτό επέρχεται είτε η δήλωση γίνεται ρητά στο όνομα του αντιπροσωπευομένου είτε συνάγεται από τις περιστάσεις ότι έγινε στο όνομά του. Η διάταξη αυτή εφαρμόζεται αναλόγως και όταν η δήλωση της βούλησης απευθύνεται προς τον αντιπρόσωπο.».

3. Στον Ποινικό Κώδικα και ειδικότερα στα άρθρα 45 και 46 αυτού ορίζονται τα εξής: Άρθρο 45. Συναυτουργοί. «Αν δύο ή περισσότεροι τέλεσαν από κοινού αξιόποινη πράξη, καθένας τους τιμωρείται ως αυτουργός της πράξης». Άρθρο 46. Ηθικός αυτουργός και άμεσος συνεργός. «-Με την ποινή του αυτουργού τιμωρείται επίσης: α) όποιος με πρόθεση προκάλεσε σε άλλον την απόφαση να εκτελέσει την άδικη πράξη που διέπραξε, β) όποιος με πρόθεση παρέσχε άμεση συνδρομή στο δράστη κατά τη διάρκεια αυτής της πράξης και στην εκτέλεση της κύριας πράξης. 2. Όποιος με πρόθεση προκάλεσε σε άλλον την απόφαση να τελήσει κάποιο έγκλημα με μοναδικό σκοπό να τον καταλάβει ενώ αποπειράται να τελήσει το έγκλημα ή ενώ επιχειρεί αξιόποινη προπαρασκευαστική του πράξη και με τη θέληση να τον ανακόψει από την αποπεράτωση του εγκλήματος, τιμωρείται με την ποινή του αυτουργού μειωμένη στο μισό».

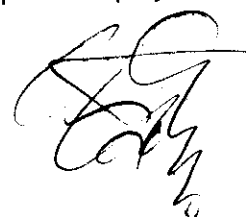
II. Κατά την ενώπιον της Ολομελείας συζήτηση επί της ερμηνείας των ως άνω διατάξεων, ενόψει και των διαλαμβανομένων στις προμνησθείσες προγενέστερες γνωμοδοτήσεις του Ν.Σ.Κ., διαμορφώθηκαν δύο γνώμες».

A. Γνώμη της πλειοψηφίας, που απαρτίσθηκε από τους Αντιπροέδρους Γρ. Κρόμπα και Σπ. Σκουτέρη και τους Νομικούς Συμβούλους Πασχ. Κισσούδη, Θ. Ρεντζεπέρη, Βλ. Ασημακόπουλο, Ευάγγ. Τριτά, Σπ. Δελλαπόρτα, Δημ. Αναστασόπουλο, Κρ. Μανωλή, Παν. Κιούση, Β. Σουλιώτη Χρ. Μπότσιο, Ιωάν. Τριάντο, Μιχ. Απέσσο, Αλ. Καραγιάννη, Ηλ. Δροσογιάννη, Ιωάν. Διονυσόπουλο, Χρυσ. Αυγερινού, Ιωάν. Καραγιαννοπούλου, Ανδ. Χαρλαύτη, Αντ. Κλαδιά, Στ. Δέτση, Μετ.

Ανδροβιτσάνεα και Νικ. Μουδάτσο, Νομικούς Συμβούλους (ψηφοί είκοσι τέσσερις -24)ᄆ

Από τις διατάξεις αυτές, προκύπτει, μεταξύ άλλων, με σαφήνεια κατά πρώτο λόγο ότι διάφορα γεγονότα και στοιχεία που δεν περιλαμβάνονται και επομένως δεν αποδεικνύονται με το δελτίο ταυτότητας ή το διαβατήριο ή των προσωρινή βεβαίωση της αρμόδιας αρχής ότι έχουν κατατεθεί τα δικαιολογητικά για την έκδοση δελτίου ταυτότητας ή ακόμη από την άδεια εισόδου ή παραμονής στην χώρα αν πρόκειται για αλλοδαπό, είναι δυνατό να αποδεικνύονται ενώπιον των αρχών και υπηρεσιών του δημοσίου γενικά τομέα με υπεύθυνη δήλωση του ενδιαφερομένου η οποία συντάσσεται στον γνωστό ειδικό τύπο σφραγιστού χαρτιού και την ακρίβεια της οποίας μπορούν να ελέγξουν οι υπηρεσίες όπου υποβάλλονται, χωρίς παράλληλα να θίγεται η ισχύς των διατάξεων που καθορίζουν ορισμένο υποχρεωτικό τρόπο αποδείξεως, μέχρις ότου εκδοθούν οι κοινές αποφάσεις των Υπουργών Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης και του κατά περίπτωση αρμοδίου, που αφενός θα περιορίσουν τα απαιτούμενα για την διεκπεραίωση των υποθέσεων των πολιτών πιστοποιητικά ή δικαιολογητικά στα απολύτως απαραίτητα και αφ' ετέρου θα ορίσουν ποια από αυτά μπορεί να αντικατασταθούν με την εν λόγω υπεύθυνη δήλωση. Κύρωση μάλιστα και οιοινεί εγγύηση της αλήθειας του περιεχομένου της δηλώσεως και της ακρίβειας των γεγονότων και στοιχείων που αναγράφονται σ' αυτή φαίνεται ότι αποτελούν οι ποινές φυλακίσεως και καθειρήξεως, ανάλογα με το επιδιωκόμενο όφελος ή βλάβη, που απειλούνται σχετικά τόσο κατά του υπαιτίου όσο και κατά του υπαλλήλου που εν γνώσει του παραλείπει την άμεση καταμήνυση της ψευδούς ή αναληθούς δηλώσεως, κατά τον βαθμό βέβαια της συμμετοχής εκάστου, του αυτουργού δηλαδή, φυσικού ή ηθικού, και του άμεσου ή απλού συνεργού .

2. Από τις ίδιες διατάξεις προκύπτει επίσης, κατά δεύτερο λόγο, ότι η δήλωση βουλήσεως στην οποία προβαίνει κάποιος ως αντιπρόσωπος άλλου μέσα στα όρια της εξουσίας προς αντιπροσώπευση, ενεργεί και παράγει έννομα αποτελέσματα στο πρόσωπο του αντιπροσωπευομένου είτε η δήλωση γίνεται ρητά είτε συνάγεται από τις περιστάσεις ότι έγινε στο όνομά του, μάλιστα δε, όταν η δικαιοπραξία που πρόκειται να

επιχειρηθεί στο όνομα άλλου υποβάλλεται σε έγγραφο τύπο, ο αντιπρόσωπος δικαιούται να υπογράψει είτε με το όνομά του είτε με το όνομα του αντιπροσωπευομένου, ενεργώντας, εννοείται, πάντοτε σύμφωνα με την καλή πίστη και τα χρηστά ήθη και αποφεύγοντας οποιαδήποτε καταχρηστική άσκηση της εξουσίας προς αντιπροσώπευση, ο θεσμός της οποίας πρέπει να λεχθεί δεν είναι άγνωστος ούτε στο δημόσιο δίκαιο (Ι. Δεληγιάννης, «Η πληρεξουσιότητα», έκδ. 1991, σελ. 5επ., Φ. Τσετσέκου, «Η πληρεξουσιότητα», έκδ. 1997, σελ. 31επ., Π. Δαγτόγλου, Γενικό Διοικητικό Δίκαιο» α', έκδ. 1977, σελ. 118-119, Α.Π. 896/2005, 49/2005, Νόμος, 399/1996 Ελλ. Δικ. 39, 334, Εφ. Δωδ 84/2005, Νόμος, και 72/1998 Αρμ. 52, 1331).

3. Σημειώνεται, εξάλλου, σε ό,τι αφορά τις υπεύθυνες δηλώσεις ότι πράγματι η ανάληψη ατομικά εκ μέρους των δηλούντων της ευθύνης για την αλήθεια και ακρίβεια των δηλουμένων γεγονότων και στοιχείων οδηγεί στη σκέψη ότι πρόκειται για υπόθεση στην οποία δεσπάζει απολύτως το προσωπικό στοιχείο και η οποία συνεπώς λόγω της φύσεώς της αυτής διεκπεραιώνεται νομίμως από μόνο τον ενδιαφερόμενο που υπέχει και την ανάλογη ποινική ευθύνη, αν συντρέξει τέτοια περίπτωση. Πλην, όμως, η σκέψη αυτή είναι κατ' αρχή μόνον βάσιμη και θα έλεγε κανείς δικαιολογημένη, καθ' όσον προσεκτική παρατήρηση δείχνει ότι η απειλή των ποινικών κυρώσεων που κατ' εξοχή προσδίδει ιδιαιτερότητα και χαρακτηρίζει τις υπεύθυνες δηλώσεις είναι θέμα που ανακύπτει και σε σχέση προς την πληρεξουσιότητα που δίνεται στις εν γένει συναλλαγές, όταν γίνεται κακή και καθ' υπέρβαση των ορίων της χρήση, χωρίς ποτέ να τεθεί εν αμφιβόλω η σπουδαιότητα και σημασία της και ούτε βέβαια να αντιπροταθεί ισχυρισμός για αδυναμία εφαρμογής των διατάξεων των άρθρων 45 και 46 του Ποινικού Κώδικα περί συμμετοχής, καθ' ήν στιγμή μάλιστα οι οικονομικές συναλλαγές είναι εκείνες που συνήθως λόγω του χρηματικού αντικειμένου τους και κατ' επέκταση της σημασίας τους παρουσιάζουν το μεγάλο κατά κανόνα ενδιαφέρον. Ενώ, λοιπόν, είναι γεγονός και αναγνωρίζεται ανεπιφύλακτα από την επιστήμη και την νομολογία (Βλ. Ι. Δεληγιάννη, όπου παραπάνω, σελ. 11 και Καλ. Παντελίδου «Η αμετάκλητη πληρεξουσιότητα», έκδ. 1987, σελ. 32 επ. όπου και περαιτέρω παραπομπές, Γν. Ν.Σ.Κ.

416/1984 και 639/1991) ότι ο θεσμός τόσο της πληρεξουσιότητας όσο και της υπεύθυνης δηλώσεως δημιουργήθηκαν από τον νομοθέτη για την εξυπηρέτηση της ανάγκης διευκόλυνσεως των συναλλαγών δι' αντιπροσώπου, ο οποίος, κατ' αρχή, σχεδόν ανεξαιρέτη, είναι πρόσωπο της εμπιστοσύνης του αντιπροσωπευομένου, θα ήταν άδικο και σε κάθε περίπτωση άκρως αυστηρό και ανεπιεικές να υποστηριχθεί ότι το γενικώς ισχύον σε κάθε έκφανση των συναλλαγών δεν ισχύει ειδικά για τις περιέχουσες δήθεν προσωπικά στοιχεία υπεύθυνες δηλώσεις προς τις δημόσιες υπηρεσίες και αρχές, μολονότι ούτε στην νομοθεσία μνημονεύονται μεταξύ των ανεπιδέκτων αντιπροσωπεύσεως ενεργειών και ούτε καθιερώνεται οποιαδήποτε ρητή γι αυτές απαγόρευση. Και είναι μιν αληθές ότι οι δύο γνωμοδοτήσεις του Ν.Σ.Κράτους που προαναφέρθηκαν, οι υπ' αριθμ. 416/1984 και 639/1991, ατομική η πρώτη των Ν.Υ.Δ. και του Δ' Τμήματος η δεύτερη, υιοθετούν την γνώμη ότι οι εν λόγω δηλώσεις, η τελευταία από τις οποίες ερμηνεύει τις ίδιες όπως και εδώ διατάξεις, υπογράφονται από τον ίδιο τον δηλούντα και δεν μπορεί να υπογραφούν από τρίτα προς αυτόν πρόσωπα εφοδιασμένα είτε με γενικό είτε με ειδικό πληρεξούσιο, πλην όμως η πάροδος μακροτάτου από την έκδοσή τους χρόνου και η αλματώδης έκτοτε αύξηση και συνάμα απλοποίηση των συναλλαγών, οικονομικών και κάθε φύσεως, με καθιέρωση μάλιστα του ηλεκτρονικού ταχυδρομείου και της ηλεκτρονικής υπογραφής, που σε τελευταία ανάλυση καταλείπουν ικανά περιθώρια καταδολιεύσεων, εάν δεν είναι καλόπιστες, καθώς και οι καταβαλλόμενες συνεχείς προσπάθειες εξυπηρετήσεως του πολίτη και καταπολεμήσεως της γραφειοκρατίας, έχουν ως αποτέλεσμα οι γνωμοδοτήσεις αυτές να υπερκερασθούν από τα γεγονότα και έτσι, με δεδομένη πλέον την ευρεία χρήση στις συναλλαγές της ευχερείας υπογραφής δι' αντιπροσώπου, ιδιαίτερα των δηλώσεων που απευθύνονται προς τις Δημόσιες Οικονομικές Υπηρεσίες (ΔΟΥ) και τους Συμβολαιογράφους, να αποβάλουν μεγάλο μέρος από την σημασία τους και ήδη να θεωρούνται δυσεφάρμοστες και ελάχιστα εξυπηρετικές του σκοπού στον οποίο οι σχετικές διατάξεις απέβλεψαν. Η προσπάθεια απλουστεύσεως των διαδικασιών, επομένως και διευκόλυνσεως, χωρίς κανένα κίνδυνο, των συναλλαγών με την δημόσια

διοίκηση, οδηγεί στην άποψη, που υιοθετεί η πλειοψηφία, κατά την οποία τις εν λόγω δηλώσεις μπορούν να υπογράφουν και τρίτα πρόσωπα εκτός του ενδιαφερομένου, είτε στα πλαίσια εντολής για τον χειρισμό και διεκπεραίωση κάποιας υποθέσεως, αστικής ή άλλης φύσεως, για την οποία δίνεται η σχετική πληρεξουσιότητα και στο βαθμό βέβαια που κάτι τέτοιο επιβάλλεται ή κρίνεται αναγκαίο, είτε ως απολύτως ειδική και συγκεκριμένη εντολή για υπογραφή υπεύθυνης δηλώσεως, ανεξάρτητα και χωρίς σύνδεση προς οποιαδήποτε υπόθεση, οπότε στο πληρεξούσιο έγγραφο καθορίζεται με ακρίβεια το περιεχόμενό της, το ποιός δε θα φέρει την ποινική ευθύνη της παρ.6 του άρθρου 22 του ως άνω νόμου είναι θέμα πραγματικό, εξαρτώμενο από το αν ο πληρεξούσιος ενήργησε στα πλαίσια της δοθείσας εντολής ή καθ' υπέρβαση αυτής.

Β. Γνώμη της μειοψηφίας, που απαρτίσθηκε από τον Πρόεδρο Κ. Μπακάλη, τους Αντιπροέδρους, Κ. Βολτή, Γ. Πουλάκο, Ι. Πράσινο, και τους Νομικούς Συμβούλους Ν. Κατσιμπα, Χρ. Θωμόπουλο, Δ. Παπαγεωργόπουλο, Φ. Γεωργακόπουλο, Βλ. Βούκαλη, Π. Τριανταφυλλίδη, Ασημ. Ροδοκάλλη, (ψήφοι ένδεκα 11):

1. Εν πρώτοις παρατηρείται ότι η αναμφισβήτητη αυτονομία του διοικητικού δικαίου, σε σχέση προς το ιδιωτικό δίκαιο (βλ. G. Dupuis, M.J. Guedon, P. Chretien, Droit Administratif, 7e ed, σελ. 48) δεν επιτρέπει, κατ' αρχήν, την άνευ άλλου τινός μεταφορά ρυθμίσεων του αστικού δικαίου σε σχέσεις του διοικητικού, μολονότι δεν αποκλείεται η κατά συγκεκριμένη περίπτωση εφαρμογή κανόνων του ιδιωτικού δικαίου σε σχέσεις του διοικητικού δικαίου, είτε κατά ρητή παραπομπή του νόμου είτε κατά συμπληρωματική εφαρμογή στο βαθμό και στο μέτρο που τούτο συμβιβάζεται προς τη ρυθμιστέα σχέση δημοσίου δικαίου.

2. Στην ερευνημένη στην παρούσα υπόθεση σχέση επισημαίνεται ότι στις διατάξεις που ρυθμίζουν την υποβολή υπεύθυνης δηλώσεως δεν προβλέπεται δυνατότητα αντιπροσωπεύσεως. Αντιθέτως, ρητώς ορίζεται στο άρθρο 8 παρ. 1 του Ν. 1599/1986, ότι η δήλωση υποβάλλεται από τον ενδιαφερόμενο και αφορά σε γεγονότα και στοιχεία που δεν προκύπτουν από την ταυτότητά του (κλπ), για την αλήθεια και ακρίβεια των οποίων υφίσταται ατομική ευθύνη του δηλούντος. Ο χαρακτήρας δηλαδή

της υπεύθυνης δηλώσεως είναι σαφώς προσωποπαγής. Τούτο επιβεβαιώνεται περαιτέρω από το γεγονός ότι η αξιοπιστία της υπεύθυνης δηλώσεως ενισχύεται με τη θέσπιση στην παρ.6, του άρθρου 22 του ίδιου νόμου, ποινικής, δηλ. άμεσης, προσωπικής και αμεταβίβαστης ευθύνης εις βάρος του ψευδώς ή ανακριβώς δηλούντος.

3. Ανεξαρτήτως τούτων θα πρέπει να υπογραμμισθεί ότι η πληρεξουσιότητα είναι απλώς η δικαιοπραξία με την οποία παρέχεται σε τρίτο πρόσωπο η εξουσία της αντιπροσωπεύσεως (ΑΚ.216). Η αντιπροσώπευση, περαιτέρω, είναι η εξουσία που αναγνωρίζεται από το δίκαιο σε ορισμένο πρόσωπο και συνίσταται σε διάπλαση εννόμων σχέσεων άλλου προσώπου. Όπως προκύπτει από τη διάταξη του άρθρου 211 παρ.1 του ΑΚ, η αντιπροσώπευση είναι δυνατή μόνο σε δήλωση βουλήσεως προς κατάρτιση δικαιοπραξίας, ενδεχομένως δε και σε συγκεκριμένες υλικές πράξεις (ιδ. αντί άλλων Α. Γεωργιάδη, «Γεν. Αρχαί, Β' έκδοση, παρ.46, σελ. 497 επ). Ως εκ τούτου, ο θεσμός της αντιπροσωπεύσεως υπό πληρεξουσίου δεν είναι δυνατόν να εφαρμοσθεί για τη βεβαίωση σχέσεων ή πραγματικών περιστατικών, τα οποία ο τρίτος μόνο, εάν είχε ίδια άμεση ή έμμεση αντίληψη, ως μάρτυρας και υπό ίδια ευθύνη, είναι δυνατόν να βεβαιώσει.

4. Εξ άλλου, είναι γεγονός αναμφισβήτητο ότι η κατάργηση με το άρθρο 2 παρ.2 της Πράξεως Νομοθετικού Περιεχομένου της 21.12.2001 (ΦΕΚ. Α' 288), της υποχρέωσης υποβολής της υπεύθυνης δηλώσεως σε σφραγιστό χάρτη όχι μόνο διευκόλυνε τις συναλλαγές, εφόσον η ανεύρεση του σφραγιστού χάρτη, ιδίως στην αλλοδαπή, ήταν προδήλως δυσχερής ή αδύνατη και η παράβαση του νόμου περί χαρτοσήμου συνεπαγόταν το απαράδεκτο της δηλώσεως, αλλά επί πλέον κατέστησε ουσιαστικώς και για τη συγκεκριμένη ρύθμιση χωρίς αντικείμενο την προσφυγή στο θεσμό της αντιπροσωπεύσεως – και αν ακόμη τούτο θεωρηθεί ως νομικώς ανεκτό, δεδομένου ότι η δυνατότητα υπεύθυνης δηλώσεως επί απλού χάρτη καθιστά μάταιη την τήρηση της πλέον σύνθετης διαδικασίας της παροχής πληρεξουσιότητας προς αντιπροσώπευση.

5. Τέλος, όπως προαναφέρθηκε, η αξιοπιστία της υπεύθυνης δηλώσεως και, κατά συνέπεια, η διατήρηση αλώβητης της πρακτικής της αξίας στις συναλλαγές στηρίζεται και στο γεγονός ότι θεσπίζεται άμεση και προσωπική ευθύνη του δηλούντος. Ως ανάληψη δε της ποινικής ευθύνης πρέπει να νοηθεί η από τον υπογράφοντα τη δήλωση ευθύνη του αυτουργού (φυσικού αυτουργού) και όχι του συμμετόχου με τη μορφή του ηθικού αυτουργού, κατά τις έννοιες του άρθρου 46 του Π.Κ. (Οράτε την Γνωμ Ν.ΥΔ. 461/1984 και Ν.Σ.Κ. 639/1991). Άλλως, είναι πρόδηλος ο κίνδυνος να απομειωθεί η αξιοπιστία αυτή με τη διάχυση και τη διασπορά και την εν τοις πράγμασι αποδυνάμωση της ποινικής ευθύνης, με τη μεσολάβηση τρίτου προσώπου, που δεν έχει ίδια αντίληψη και ίδια ευθύνη, στη διαδικασία βεβαιώσεως πραγματικών σχέσεων και περιστατικών. Ο κίνδυνος αυτός καθίσταται ακόμη πιο έντονος επί γενικής πληρεξουσιότητας, (οριοθέτηση της οποίας έναντι της ειδικής δεν είναι in abstracto ευχερής), εφόσον, εάν δεν παρατίθενται σε αυτή συγκεκριμένα πραγματικά περιστατικά ή σχέσεις που θα πρέπει να δηλωθούν, ο μεν εξουσιοδοτών ευχερώς θα δύναται να αποποιηθεί κάθε ευθύνη για τη δήλωση του πληρεξουσίου, ο δε πληρεξούσιος ή δεν θα αναλαμβάνει την ευθύνη της δηλώσεως, κατάληξη η οποία αναιρεί την πρακτική αξία της πληρεξουσιότητας, ή, εάν προβεί στη δήλωση, θα εκθέτει εαυτόν σε κίνδυνο ποινικών διώξεων, όπως δέχεται και η πλειοψηφία.

6. Με βάση τα προαναπτυχθέντα, κατά τη γνώμη αυτή, από τη σαφή γραμματική και τελολογική ερμηνεία των προπαρατεθεισών διατάξεων συνάγεται χωρίς αμφιβολία ότι λόγω της ισχύουσας γενικής και απόλυτης απαγορεύσεως οι υπεύθυνες δηλώσεις πρέπει να υπογράφονται από τους ίδιους τους δηλούντες, μη επιτρεπομένης της υπογραφής αυτών από τρίτα πρόσωπα, ασχέτως αν αυτά κατέχουν και επικαλούνται γενικό ή ειδικό πληρεξούσιο, δεδομένου, πέραν τούτων, ότι δεν πρόκειται για κατάρτιση δικαιοπραξίας, στην οποία και μόνο χωρεί αντιπροσώπευση.

III. Κατ' ακολουθία των προεκτεθέντων, στο υποβληθέν ερώτημα κατά την κρατήσασα στην Ολομέλεια του Ν.Σ.Κ. ως άνω, γνώμη, προσήκει η απάντηση ότι, πρόσωπα εφοδιασμένα με πληρεξούσιο ειδικό για την διεκπεραίωση μιας υποθέσεως

και στα πλαίσια αυτής μπορούν να συμπληρώνουν και να υπογράφουν για λογαριασμό τρίτων υπεύθυνες δηλώσεις του άρθρου 8 του Ν.1599/1986. Τέτοιες δηλώσεις, επίσης, πολύ περισσότερο, μπορούν να υπογράφουν και πρόσωπα που χωρίς να συνδέονται ή να έχουν σχέση με τον χειρισμό οποιασδήποτε υποθέσεως, εξουσιοδοτούνται ειδικά για τον σκοπό αυτό και στο σχετικό (ειδικό) πληρεξούσιο αναγράφεται επακριβώς το περιεχόμενο των δηλώσεων που πρόκειται να υπογράψουν.

Θ Ε Ω Ρ Η Θ Η Κ Ε

Αθήνα, 19 Δεκεμβρίου 2005

Ο Πρόεδρος

Κωνσταντίνος Μπακάλης

Πρόεδρος του Ν.Σ.Κ.

Ο Εισηγητής

Πασχάλης Κισσούδης
Νομικός Σύμβουλος του Κράτους